

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 66/2017
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Γ' ΤΜΗΜΑ)

Συνεδρίαση της 20^{ης} Μαρτίου 2017

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Βασιλική Δούσκα, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Ευγενία Βελώνη, Νίκη Μαριόλη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Αθηνά Αλεφάντη, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Μαρία Δεληγιάννη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΤΥ/Δ8/Γ/13484/4190/10.6.2016 έγγραφο της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (Υ.Π.Α.), της Γενικής Διεύθυνσης Αερομεταφορών, της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών, του Τμήματος Δ8/Γ.

Ερωτήματα: α) Αν το δεδικασμένο της υπ' αριθμ. 97/2009 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (ήδη αμετάκλητης κατόπιν της υπ' αριθμ. 1364/2015 απόφασης του Σ.τ.Ε.) που αφορά στον προσδιορισμό του ποσοστού μείωσης υπέρ του Δημοσίου της συμβατικής αμοιβής εκπόνησης μελέτης, με αντικείμενο την αντικατάσταση και εκσυγχρονισμό των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων υποδομής και σχετικές οικοδομικές εργασίες στο κτίριο του Κρατικού Αεροσταθμού Ρόδου (ΚΑΡΔ) εκτείνεται και στον προσδιορισμό της τελικώς καταβληθησόμενης αμοιβής του άρθρου 11 παράγ. 7 του ν. 716/1977 και κατά συνέπεια είναι δυνατόν να ικανοποιηθεί σχετικό αίτημα που έχει υποβληθεί από τους αναδόχους της ως άνω μελέτης

και **β)** Επί θετικής απάντησης στο ανωτέρω ερώτημα, από ποιο χρονικό σημείο οφείλονται τόκοι από την Υπηρεσία.

Επί των ως άνω ερωτημάτων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Γ' Τμήμα) γνωμοδότησε, ως ακολούθως :

Ιστορικό

Από το ιστορικό που περιλαμβάνεται στο έγγραφο του ερωτήματος και τα στοιχεία του φακέλου, όπως συμπληρώθηκαν, προκύπτουν τα ακόλουθα:

1.- Στις 8.3.2004 ο Διοικητής της Υ.Π.Α. αφενός και τα συμπράττοντα γραφεία μελετών α) ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΓΕΝΙΑΣ και ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ – ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΕΠΕ β) Ε.ΒΑΓΙΑΝΟΣ – Κ.ΚΕΛΕΜΕΝΗΣ - Α.ΚΟΚΚΙΝΟΠΟΥΛΟΣ και ΣΙΑ Ε.Ε. γ) ΑΝΘΗ ΜΩΡΕΤΤΗ και ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Ο.Ε. συμφώνησαν και συναπεδέχθησαν την εκπόνηση μελέτης με αντικείμενο την αντικατάσταση και εκσυγχρονισμό ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων υποδομής και σχετικές οικοδομικές εργασίες στο κτίριο Αεροσταθμού ΚΑΡΔ.

2.- Κατά την εκτέλεση της ως άνω σύμβασης δημιουργήθηκε διαφορά ως προς τον τρόπο υπολογισμού των μειώσεων υπέρ του Δημοσίου επί της αμοιβής των αναδόχων. Συγκεκριμένα, η συμβατική αμοιβή που εγκρίθηκε με την απόφαση υπ' αριθμ. Δ8/Α/47862/5699/14.12.2005 του Διοικητή της Υ.Π.Α., είχε υπολογισθεί σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Γ2/0/1/161/16.10.1975 Κ.Υ.Α. των Υπουργών Οικονομικών και Δημοσίων Έργων, που προβλέπει κλιμακωτή έκπτωση (5,10,15 %) υπέρ του Δημοσίου στο ποσό των 2.271.976,63 €. Οι ανάδοχοι της μελέτης, μετά τήρηση της προβλεπόμενης ενδικοφανούς διαδικασίας, κατέθεσαν στις 10 Μαΐου 2006, προσφυγή στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών ζητώντας να μεταρρυθμισθεί η ως άνω απόφαση του Διοικητή Υ.Π.Α. ώστε να καθορισθεί η συμβατική αμοιβή της μελέτης του ως άνω έργου με υπολογισμό των υπέρ του Δημοσίου μειώσεων σύμφωνα με την υπ' αριθμ. ΚΥΑ Α3ε/03/267/11.11.74 των Υπουργών Οικονομικών και Δημοσίων Έργων, με έκπτωση 5%, στο ποσό των 2.432.095,98 ευρώ και να τους καταβληθεί η διαφορά ποσού 160.120,63 ευρώ νομιμοτόκως.

3.- Με την υπ' αριθμ. 97/2009 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών έγινε δεκτή η ως άνω προσφυγή, μεταρρυθμίστηκε η προσβαλλόμενη απόφαση του Διοικητή Υ.Π.Α. και διατάχθηκε η Διοίκηση να εκκαθαρίσει εκ

νέου την συμβατική αμοιβή, με υπολογισμό της έκπτωσης, με βάση την υπ' αριθμ. Α3ε/03/267/74/11.11.74 Κ.Υ.Α. των Υπουργών Οικονομικών και Δημοσίων Έργων, με διατήρηση των υπέρ τρίτων κρατήσεων και να καταβληθεί η προκύπτουσα διαφορά στα προσφεύγοντα γραφεία εντόκως από 28.12.2005. Η κρίση αυτή του Δικαστηρίου στηρίζεται στο γεγονός ότι η εν λόγω μελέτη μέχρι και το 2009 (έτος εκδίκασης της προσφυγής) δεν είχε ενταχθεί στο πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων που αποτελεί κατά νόμο προϋπόθεση για την εφαρμογή της εφαρμοσθείσας από την Υ.Π.Α. ως άνω απόφασης. Η αίτηση αναίρεσης του Ελληνικού Δημοσίου κατά της ως άνω απόφασης απορρίφθηκε για τυπικούς λόγους με την υπ' αριθμ. 1364/2015 απόφαση του Σ.τ.Ε., επειδή το ποσό της διαφοράς ήταν κατώτερο των 200.000 ευρώ. Οι ως άνω δικαστικές αποφάσεις διαβιβάστηκαν άμεσα για εκτέλεση, προς την αρμόδια Διεύθυνση Οικονομικού και Εφοδιασμού της Υ.Π.Α. (Δ11).

4.- Καθ' όν χρόνο η αίτηση αναίρεσης του Δημοσίου ήταν εκκρεμής, με την υπ' αριθμ. Δ8/Γ/41024/7674/15.12.2011 απόφαση του Διοικητή της Υ.Π.Α. με την οποία εγκρίθηκε η μελέτη του έργου, εγκρίθηκε και η συνολική αμοιβή της μελέτης στο ποσό των 4.423.077,52 ευρώ, καθώς και ο πρώτος συγκριτικός πίνακας και είχε προσδιοριστεί το υπόλοιπο πληρωμών για την εξόφληση της μελέτης στο ποσό του 1.824.989,29 € πλέον Φ.Π.Α. 23% (419.747,54 €). Το ως άνω ποσό αμοιβής είχε υπολογιστεί με κλιμακωτή μείωση υπέρ του Δημοσίου 5, 10 και 15 %. Το σύνολο του προαναφερομένου ποσού περιελήφθη στον 10^ο (Τελικό) Πιστοποιημένο Λογαριασμό και έγινε η πληρωμή του τμήματος, δυνάμει των υπ' αριθμ. Δ11/Α/11/38793/16508/5.12.2012 και Δ11/Α/24480/14476/22.8.2013 αποφάσεων έγκρισης δαπάνης της Υ.Π.Α. Κατά της ως άνω απόφασης του Διοικητή της Υ.Π.Α. και του 10^{ου} (Τελικού) Πιστοποιημένου Λογαριασμού, παρά την διατυπωθείσα επιφύλαξη του αναδόχου στον τελευταίο, δεν ασκήθηκαν τα προβλεπόμενα ενδικοφανή μέσα και εντέλει προσφυγή στο αρμόδιο Διοικητικό Εφετείο, με αποτέλεσμα την οριστικοποίηση των εν λόγω πράξεων και την, μετά ταύτα, πληρωμή του ποσού του ως άνω οριστικοποιηθέντος λογαριασμού.

5.- Μετά την έκδοση της απόφασης του Σ.Τ.Ε., τα συμπράττοντα μελετητικά γραφεία το πρώτον, παρά την έκδοση από το έτος 2009 της υπ' αριθμ. 97/2009 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και της προαναφερόμενης υπ' αριθμ. Δ8/Γ/41024/7674/15.12.2011 απόφασης του Διοικητή της Υ.Π.Α. αλλά και του 10^{ου} (Τελικού) Πιστοποιημένου Λογαριασμού, ζήτησαν με την από 14.07.2015 επιστολή τους την εφαρμογή της τελευταίας αυτής τελεσίδικης και ήδη αμετάκλητης απόφασης. Σύμφωνα με το πινάκιο που συνόδευε την επιστολή τους το επί πλέον ποσό ανερχόταν σε 133.031,60 € και ζητούσαν να καταβληθεί αυτό νομιμοτόκως, από 15.12.2011, που ήταν η ημερομηνία έγκρισης της τελικής αμοιβής (Η άνω απόφαση υπ' αριθμ. Δ8/Γ/41024/7674/15.12.2011).

6.- Η Υ.Π.Α. απέρριψε το αίτημα των συμπραττόντων γραφείων με την υπ' αριθμ. ΔΤΥ/Δ8/Γ/21941/5521/12.08.2015 απόφαση του Διοικητή της, εμμένοντας ως προς τον τρόπο υπολογισμού της αμοιβής αυτών στα γενόμενα δεκτά με την προηγηθείσα από 15.12.2011 απόφαση του Διοικητή της και τον 10^ο (Τελικό) Πιστοποιημένο και εγκριθέντα Λογαριασμό. Κατά της εν λόγω απόφασης του Διοικητή της ΥΠΑ, βεβαιωτικού περιεχομένου, υποβλήθηκε από τα ανάδοχα γραφεία την 14.09.2015 ένσταση, σύμφωνα με την παράγ. 1 σε συνδυασμό με την παράγ. 13 του άρθρου 41 του ν. 3316/05, που απορρίφθηκε με την υπ' αριθμ. ΔΤΥ/Δ8/Γ/26000/6437/8.10.15 απόφαση του Διοικητή Υ.Π.Α., ως Προϊσταμένης Αρχής (παράγ. 20 του σκεπτικού της).

7.- Κατά της απορριπτικής της ως άνω ένστασης απόφασης την 18.11.2015 υποβλήθηκε εμπρόθεσμα αίτηση θεραπείας των συμπραττόντων γραφείων σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 4 του ν. 3316/05, με την οποία, γίνεται επίκληση της υπ' αριθμ. 97/2009 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι το Δημόσιο σε συμμόρφωση προς την απόφαση αυτή όφειλε να τροποποιήσει και την τελική αμοιβή εφαρμόζοντας μείωση 5%, με τη σκέψη ότι «...υπάρχει επί της ουσίας κρίση των δικαστηρίων σχετική με τον τρόπο υπολογισμού των μειώσεων της αμοιβής και μάλιστα δεσμευτική για την Διοίκηση, προερχόμενη από την απόφαση αρ. 97/2009 του Διοικητικού Εφετείου» (σημείο 2 σελ. 8 της αίτησης θεραπείας).

8.- Τέλος, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην αίτηση θεραπείας τα γραφεία ζητούν να καταβληθεί με βάση το τελικό πινάκιο αμοιβής μελετών, επί πλέον ποσόν 171.055,32 € πλέον ΦΠΑ 23%. Στο ποσό αυτό έχουν υπολογισθεί και οι τόκοι που, κατά την εκτίμησή τους, άρχισαν να υπολογίζονται από 15.12.2011, ημερομηνία έκδοσης εγκριτικής απόφασης της μελέτης εφαρμογής και των τευχών δημοπράτησης. Επί πλέον, ζητούν και τους νόμιμους τόκους για το διάστημα από 14.7.2015 (ημερομηνία που αιτήθηκαν την εφαρμογή της άνω απόφασης του Διοικητικού Εφετείου, για το σύνολο της αμοιβής τους και όχι μόνο για την συμβατική αμοιβή) και μέχρι την εξόφληση.

9.- Η ως άνω αίτηση θεραπείας, που υποβλήθηκε από τους μελετητές στα αρμόδια όργανα, με βάση τις κείμενες διατάξεις, στις 18.11.2015, απορρίφθηκε σιωπηρά από τον αρμόδιο Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών με την παρέλευση άπρακτης της τετράμηνης προθεσμίας από την άσκησή της, εντός της οποίας όφειλε να απαντήσει, δηλ. μέχρι 18.03.2016. Κατά της τεκμαιρομένης αυτής, σιωπηρής απόρριψης της αίτησης θεραπείας, τα συμπράττοντα γραφεία άσκησαν εμπρόθεσμα στο Τριμελές Διοικητικό Εφετείο της Αθήνας την με αριθμ. καταχώρησης (ΠΡ 500/16.5.2016) προσφυγή.

Νομοθετικό πλαίσιο

10.- Στο άρθρο 6 παράγ. 2 και 6 του ν. 3086/2002 «Οργανισμός Ν.Σ.Κ., κατάσταση Λειτουργιών-Υπαλλήλων» (Α' 324) ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 6

Αρμοδιότητες Επιτροπών, Τμημάτων και Ολομέλειας

2. Τα Τμήματα γνωμοδοτούν:

α), β...,

γ) Σε ερωτήματα της Βουλής των Ελλήνων που υπογράφονται από τον Πρόεδρο ή τον Γενικό Γραμματέα της Βουλής, καθώς και σε ερωτήματα της Διοίκησης, που υπογράφονται από τον Υπουργό, Αναπληρωτή Υπουργό, Υφυπουργό και Γενικό Γραμματέα Υπουργείου εφόσον ο τελευταίος είναι ειδικά εξουσιοδοτημένος και μόνο για θέματα της αρμοδιότητάς του. Επίσης σε ερωτήματα, που υπογράφονται από τον Πρόεδρο Διοικητικού Συμβουλίου ή άλλο κατά νόμο όργανο Διοίκησης Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου ή

Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής των οποίων η νομική υπηρεσία διεξάγεται από το Ν.Σ.Κ., εφόσον αφορούν ζητήματα της αρμοδιότητάς τους, ενώ ερωτήματά τους με γενικότερο ενδιαφέρον υπογράφονται μόνο από τον εποπτεύοντα Υπουργό.

3., 4., 5.,

6. Τα ερωτήματα της Διοίκησης πρέπει να διαλαμβάνουν πλήρη εξιστόρηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και προσδιορισμό των προβληματισμών της, για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, των οποίων ζητείται η ερμηνεία από το Ν.Σ.Κ., προκειμένου να τις εφαρμόσει στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της.»

11.- Με τα άρθρα 41 και 45 του ν. 3316/2005 «Δημόσιες Συμβάσεις εκπόνησης μελετών κλπ» (Α' 42) ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής:

« Άρθρο 41

Διοικητική και δικαστική επίλυση διαφορών

1. Στις περιπτώσεις που ρητά ορίζεται στο νόμο αυτόν, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση εκτελεστής πράξης ή παράλειψης της Διευθύνουσας Υπηρεσίας που βλάπτει για πρώτη φορά, άμεσα, δικαίωμα του αναδόχου, ασκείται ένσταση μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης. ...

2. Μη εκτελεστές πράξεις της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, όπως επιβεβαιωτικές πράξεις ή παραλείψεις, ενημερωτικά έγγραφα της υπηρεσίας και γραπτές υπενθυμίσεις προς τον ανάδοχο των νόμιμων και συμβατικών του υποχρεώσεων δεν προσβάλλονται με ένσταση. ...

4. Η Προϊσταμένη Αρχή αποφασίζει μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την υποβολή της ένστασης. Αν η ένσταση απορριφθεί εν μέρει ή στο σύνολό της ή αν παρέλθει άπρακτη η δίμηνη προθεσμία, ο ανάδοχος μπορεί να ασκήσει αίτηση θεραπείας σε προθεσμία σαράντα πέντε (45) ημερών, από την κοινοποίηση της απόφασης ή από την άπρακτη πάροδο της δίμηνης προθεσμίας. Αίτηση θεραπείας ασκείται και κατά των βλαπτικών εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της Προϊσταμένης Αρχής ή του κυρίου του έργου, αν δημιουργείται για πρώτη φορά διαφωνία. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 3 έχουν συμπληρωματική εφαρμογή στην αίτηση θεραπείας.

5. Η αίτηση θεραπείας απευθύνεται στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό ή στο αρμόδιο κατά το νόμο όργανο του εργοδότη και ασκείται με κατάθεση στο πρωτόκολλο του οργάνου που είναι αρμόδιο για την εκδίκασή της ή με ταχυδρομική αποστολή επί αποδείξει ή με τηλεομοιοτυπία (FAX).....

12. Η απόφαση επί της αιτήσεως θεραπείας εκδίδεται μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την άσκησή της. Αν απορριφθεί εν όλω ή εν μέρει η αίτηση ή παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει προσφυγή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 42. Αν η αίτηση θεραπείας γίνει δεκτή εν όλω ή εν μέρει, η διαφορά θεωρείται λυμένη κατά το μέρος αυτό και η απόφαση είναι εκτελεστή....

13....

14. Για τη δικαστική επίλυση των διαφορών που προκύπτουν μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, κατά την εκτέλεση των συμβάσεων του άρθρου 1, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 1418/1984 (ΦΕΚ 23 Α'), όπως ισχύουν κάθε φορά.

Αρμόδιο δικαστήριο είναι το διοικητικό ή το πολιτικό εφετείο της περιφέρειας στην οποία υπογράφηκε η σύμβαση. Παρέκταση της αρμοδιότητας δεν επιτρέπεται.»

« Άρθρο 45

Γενικές Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται για την ανάθεση των μελετών και υπηρεσιών, όλων εν γένει των αναθετουσών Αρχών, όπως προσδιορίζονται στην παράγραφο 9 του άρθρου 1, επιφυλασσομένων των διατάξεων των περιπτώσεων ε', στ' και ζ' της παραγράφου 1 του επόμενου άρθρου, στους διαγωνισμούς των οποίων η προκήρυξη θα δημοσιευθεί μετά την έναρξη ισχύος του, καθώς και στις συμβάσεις που θα συναφθούν συνεπεία των διαγωνισμών αυτών, χωρίς να επιτρέπονται παρεκκλίσεις από τις διατάξεις του.....

Οι διατάξεις του κεφαλαίου περί διοικητικής επίλυσης των διαφορών εφαρμόζονται στις διαφορές που ανακύπτουν με κοινοποίηση της βλαπτικής

πράξης στον ανάδοχο, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, ανεξαρτήτως του χρόνου σύναψης της σύμβασης....»

12.- Στο άρθρο 13 παρ. 5 εδάφιο πέμπτο του ν.1418/1984 «Δημόσια Έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων» (Α' 28) , στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 41 παρ. 14 του ν. 3316/2005 «Ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής συναφών υπηρεσιών και άλλες Διατάξεις» (Α' 42), εφαρμοστέου εν προκειμένω ως δικονομικού περιεχομένου διάταξη (βλ. ΔΕΦΑΘ 1916/2010, ΝΟΜΟΣ), όπως, άλλωστε, και το άρθρο 23 του προϊσχύοντος ν.δ.1266/1972, ορίζεται ότι «Οι αποφάσεις του διοικητικού ή πολιτικού εφετείου είναι αμέσως εκτελεστές».

13.- Με το άρθρο 59 παράγ. 1 του από 17-7/16-8-1923 ν.δ/τος «περί σχεδίων πόλεων κ.λ.π.» (Α' 325) ορίζεται ότι:

«Δια Β. Διαταγμάτων εκδιδομένων μετά γνώμην του Συμβουλίου των Δημοσίων Έργων κανονίζεται η δι' εκάστην περίπτωσιν πληρωτέα υπό των εργοδοτών αμοιβή εις τους μηχανικούς εν γενεί και αρχιτέκτονας τους εκπονούντας μελετάς οιωνδήποτε έργων και τους αναλαμβάνοντας την εφαρμογήν των μελετών και την εποπτείαν εκτελέσεως των έργων τούτων».

14.- Με το άρθρο μόνο του ν.δ. 2726/1953 (Α' 323) ορίζονται τα εξής:

«1. Ο κατά το άρθρον 59 παρ. 1 του από 17.7/16.8.1923 Ν.Δ. "περί σχεδίων πόλεων κ.λπ." κανονισμός των ελαχίστων ορίων αμοιβής των μηχανικών εν γένει και αρχιτεκτόνων, εφαρμόζεται δι' όλας τας ειδικότητας των μηχανικών - μελών του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος, διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών, καθώς και δια τους βάσει ειδικών διατάξεων Νόμων ασκούντος τα επαγγέλματα ταύτα εν όλω ή εν μέρει. Τα ως ελάχιστα όρια αμοιβών αποτελούν κατωτέραν διατίμησιν δι' αμφοτέρα τα συμβαλλόμενα μέρη, καταργούμενης κατά τα λοιπά της παραγράφου 2 του ως άνω άρθρου. 2.. . . 3. Ο κανονισμός των αμοιβών δια μελετάς κ.λπ. έργων του Δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ. γίνεται δι' αποφάσεων εκδιδομένων υπό των Υπουργών Δημοσίων Έργων και Οικονομικών, μετά γνώμην του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων, δυναμένων να ορίσωσιν αμοιβήν

*κατωτέραν, πάντως όμως ουχί ανωτέραν των ισχυουσών δι' ιδιωτικά έργα.
4....»*

15.- Με την υπ' αριθμ. Α3ε/03/267/74/11-11-74 Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δημοσίων Έργων (Β' 1155), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παράγ. 3 του άρθρου μόνου του ν.δ. 2726/1953 ορίζεται ότι:

«Ορίζομεν τας αμοιβάς δια μελετάς κ.λπ. έργων του Δημοσίου και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, κατά πέντε επί τοις εκατόν (5%) κατωτέρας των ισχυουσών δι' ιδιωτικά έργα».

16.- Με την υπ' αριθμ. Γ2/0/1/161/16-10-1975 Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δημοσίων Έργων «Περί Κανονισμού αμοιβών δια μελετάς κ.λπ. Έργου Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων», (Β' 1253), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του ίδιου πιο πάνω ν.δ/τος, όπως η παράγραφος 1 αυτής αντικαταστάθηκε με την υπ' αριθμ. Δ17α/120/Φ.4.8/6.10.1988 Απόφαση Υπουργού Οικονομικών και ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε, (Β' 761) ορίζονται τα εξής:

«1. Ορίζουμε τις αμοιβές για μελέτες κ.λπ. Έργων Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων Κατώτερες από τις αντίστοιχες νόμιμες αμοιβές για ιδιωτικά έργα, κατά τα παρακάτω ποσοστά: α) Για μελέτες ύψους αμοιβής μέχρι δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές κατά ποσοστό 5%. β) Για το τμήμα της αμοιβής από δέκα εκατομμύρια μία (10.000.001) μέχρι είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) δραχμές κατά ποσοστό 10%. γ) Για το υπόλοιπο τμήμα της αμοιβής, δηλαδή από είκοσι εκατομμύρια μία (20.000.001) δραχμές και πάνω, κατά ποσοστό 15%. 2. Οι αμοιβές της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν για τις μελέτες που θα ανατεθούν μετά τη δημοσίευση της απόφασης αυτής».

17.- Με το άρθρο 2 του π.δ/τος 696/1974 «Περί αμοιβών μηχανικών διά σύνταξιν μελετών κ.λπ.» (Α' 219), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 59 παρ. 1 του από 17.7/16.8.1923 ν.δ/τος «περί σχεδίων πόλεων κ.λπ.» (Α' 325) και του άρθρου μόνου του ν.δ/τος 2726/1953 (Α' 323), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του π.δ/τος 515/1989 (Α' 219), ορίζονται τα εξής:

«1. Η αμοιβή A για την εκπόνηση των μελετών των αναφερομένων στο άρθρο 1 κατηγοριών έργων και εργασιών καθορίζεται κατά τμήματα και κεφάλαια του παρόντος με έναν από τους ακόλουθους τρόπους: α. Σε ποσοστά επί τοις εκατό του Προϋπολογισμού (Σ) των μελετώμενων έργων που υπολογίζονται βάσει τύπου ... 2. Οι αμοιβές A για τις μελέτες, που υπολογίζονται με βάση τον Προϋπολογισμό του έργου (εδαφ. Α' της παρ.1 του παρόντος άρθρου), προκύπτουν από τον τύπο: $A = \beta/100 \Sigma - \lambda'/\lambda$, όπου Σ : Ο Προϋπολογισμός κάθε έργου υπολογιζόμενο σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 3. β. Συντελεστής που υπολογίζεται σύμφωνα με την παρ. 4 του παρόντος άρθρου και τα οικεία άρθρα για κάθε κατηγορία έργων, λ : Ο συντελεστής του άρθρου 4 παρ. 2 στην χρονική περίοδο t σύνταξης του Προϋπολογισμού του τελευταίου σταδίου της μελέτης ή της εργασίας που έχει ανατεθεί, λ' : Ο συντελεστής του άρθρου 4 παρ. 2 στη χρονική περίοδο t έγκρισης του προϋπολογισμού του τελευταίου σταδίου της μελέτης ή της εργασίας που έχει ανατεθεί. 3....5. Σε περίπτωση προκαταβολών ή πληρωμής ενδιάμεσων σταδίων τα αντίστοιχα καταβληθέντα ποσά ($\Pi_i, i=1,2,...$) αφαιρούνται από την τελική αμοιβή A ...»

18.- Με το άρθρο 3 του ίδιου διατάγματος, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση του από το άρθρο 2 του π. δ/τος 515/1989, ορίζεται ότι:

«1. Ο προϋπολογισμός με τον οποίο υπολογίζεται η αμοιβή κάθε έργου είναι αυτός που εξάγεται με τις ποσότητες όλων των κονδυλίων αυτού, όπως αυτός εγκρίνεται από τον Εργοδότη....4. Το ποσό του προϋπολογισμού ορίζεται με τις ποσότητες της μελέτης εφαρμογής ή, όπου δεν προβλέπεται τέτοιο στάδιο μελέτης από τις προδιαγραφές του βιβλίου Γ του παρόντος Π.Δ./τος, με τις ποσότητες της οριστικής μελέτης. Για ενδιάμεσα στάδια μελέτης ο προϋπολογισμός υπολογίζεται με την ακρίβεια που απαιτείται από τις αντίστοιχες προδιαγραφές. Για τον υπολογισμό της αμοιβής ο προϋπολογισμός Σ λαμβάνεται με τις ποσότητες του πιο προωθημένου σταδίου της μελέτης που έχει ανατεθεί»,

19.- Με το άρθρο 4 του ίδιου διατάγματος, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 παράγ. 2 του π.δ/τος 515/1989, ορίζεται ότι:

«Για τον υπολογισμό της αμοιβής (Α) που καταβάλλεται στο μελετητή όλες οι αμοιβές, που καθορίζονται με σταθερές τιμές μονάδας, πολλαπλασιάζονται με το συντελεστή λ που προσδιορίζεται από τον τύπο: $\lambda = 0,0015 (\mu_1 + \mu_2)$, όπου τα μεγέθη μ_1 και μ_2 αναφέρονται στην εκάστοτε χρονική περίοδο, κατά την οποία υπολογίζεται το λ και εκφράζουν: μ_1 : το ημερομίσθιο του εργάτη ειδικευμένου χωματουργού. μ_2 : το ημερομίσθιο τεχνίτη...».

20.- Στο άρθρο 104 του ίδιου διατάγματος, όπως ισχύει μετά την τροποποίηση και συμπλήρωση του από το άρθρο 52 του π.δ/τος 515/1989, ορίζεται ότι:

«1. Η αμοιβή μελέτης καταβάλλεται τμηματικά με την έγκριση του οικείου σταδίου της μελέτης. Ο λογαριασμός για την πληρωμή της αμοιβής του μελετητή συντάσσεται από τον μελετητή και υποβάλλεται στην υπηρεσία, η οποία τον ελέγχει, τον διορθώνει όταν απαιτείται και τον εγκρίνει μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή του. 2....3 Η πληρωμή εγκριθέντος κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου λογαριασμού πρέπει να συντελείται εντός διμήνου από τις εγκρίσεως του, μετά την πάροδο του οποίου καταβάλλεται αυτοδίκαια ο τόκος υπερημερίας που ισχύει για τις οφειλές γενικά του Δημοσίου. 4. Για όλες τις περιπτώσεις μελετών ... η αμοιβή της μελέτης καταβάλλεται τμηματικά κατά στάδια... η) Οι λογαριασμοί συντάσσονται ανακεφαλαιωτικά, δηλαδή περιέχουν το σύνολο του οφειλόμενου μετά τη σύνταξη του λογαριασμού ποσού αμοιβής, αφαιρουμένων των μέχρι τότε σταδιακά καταβληθέντων από τον εργοδότη προηγουμένως ποσών αναπροσαρμοσμένων σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στα άρθρα 2 και 3 του παρόντος. . .».

21.- Με τις παράγ. 7 και 9 του άρθρου 11 του ν. 716/1977 «περί μητρώου μελετητών και αναθέσεως και εκπονήσεως μελετών» (Α' 295) τα εξής:

« Άρθρο 11

1....7. Η συμβατική αμοιβή του μελετητού υπολογίζεται βάσει του εγκριθησόμενου προϋπολογισμού του σταδίου της προμελέτης και καθορίζεται διά της εγκριτικής του σταδίου τούτου αποφάσεως του

εργοδότη. Η τελικώς καταβληθησομένη εις τον μελετητήν αμοιβή, ήτις καθορίζεται βάσει των ισχυουσών διατάξεων περί αμοιβών μελετητών, δεν δύναται να είναι ανωτέρα της κατά τα ως άνω συμβατικώς καθορισθησομένης, ως αυτή διαμορφούται αναγόμενη εις τον χρόνον υποβολής της μελέτης κατόπιν αναθεωρήσεως, κατά τας διατάξεις περί αναθεωρήσεως τιμών δημοσίων έργων, κατά ποσοστόν μεγαλύτερον του 40% έστω και εάν συμφώνως προς τας διατάξεις περί αμοιβών η αμοιβή της οποίας δικαιούται ο μελετητής, είναι ανωτέρα του ως άνω ποσοστού της διαφοράς θεωρούμενης ως ποινικής ρήτρας εις βάρος του αναδόχου δι' εσφαλμένην εκτίμησιν του προϋπολογισμού του πρώτου σταδίου της μελέτης ... Η συμβατική αμοιβή του μελετητού υπολογίζεται βάσει του εγκριθεσομένου προϋπολογισμού του σταδίου της προμελέτης και καθορίζεται διά της εγκριτικής του σταδίου τούτου αποφάσεως του εργοδότη. Η τελικώς καταβληθησομένη εις Μελετητήν αμοιβή, ήτις καθορίζεται βάσει των ισχυουσών διατάξεων περί αμοιβών μελετητών, δεν δύναται να είναι ανωτέρα της κατά τα ως άνω συμβατικώς καθορισθησομένης, ως αυτή διαμορφούται αναγόμενη εις τον χρόνον υποβολής της μελέτης κατόπιν αναθεωρήσεως, κατά τας διατάξεις περί αναθεωρήσεως τιμών δημοσίων έργων, κατά ποσοστόν μεγαλύτερον του 40% έστω και εάν συμφώνως προς τας διατάξεις περί αμοιβών η αμοιβή της οποίας δικαιούται ο μελετητής, είναι ανωτέρα του ως άνω ποσοστού της διαφοράς θεωρούμενης ως ποινικής ρήτρας εις βάρος του αναδόχου δι' εσφαλμένην εκτίμησιν του προϋπολογισμού του πρώτου σταδίου της μελέτης

9. «... Η καταβολή της αμοιβής του μελετητού κατανέμεται ανά στάδιον μελέτης εις προκαταβολήν, ενδιαμέσους 'πληρωμάς κατά την εκπόνησιν και την υποβολήν εκάστου σταδίου αυτής και εις πληρωμάς διενεργούμενος μετά την έγκρισιν του σταδίου κατά τα καθοριζόμενα δια Π.Δ/των εκδιδομένων προτάσει των Υπουργών Συντονισμού και Δημοσίων Έργων, εις ας περιπτώσεις δεν προβλέπονται ταύτα υπό του κατά τας κειμένας διατάξεις Κωδικός Αμοιβών Μηχανικών».

22.- Με το άρθρο 12 του εκδοθέντος κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων 11-24 του ν. 716/1977, π. δ/τος 194/1979 «Περί εκτελέσεως των άρθρων 11 και επόμενα του ν. 716/1977» (Α' 53) ορίζεται ότι:

«Διά πάσαν πληρωμήν εις τον ανάδοχον της αμοιβής του ή μέρους ταύτης συντάσσεται υπ αυτού και υποβάλλεται προς έλεγχον υπό του επιβλέποντος της μελέτης πιστοποιήσις περιλαμβάνουσα ανάλυσιν των διαφόρων πληρωτέων ποσών μνείαν των στοιχείων επί των οποίων στηρίζεται η πιστοποιήσις των ποσών τούτων και το βάσει της πιστοποιήσεως πληρωτέον εις τον ανάδοχον ποσόν το προκύπτον μετ' αφαιρέσιν των μέχρι της συντάξεως της πιστοποιήσεως προγενεστέρων πληρωμών. 2. Αι πιστοποιήσεις συντάσσονται πάντοτε ανακεφαλαιωτικώς απ' αρχής εκτελέσεως εκάστης συμβάσεως μελέτης, περιλαμβανομένων και των συμπληρωματικών τοιούτων. 3. Εις τας πιστοποιήσεις δεν περιλαμβάνονται ποσά μη προβλεπόμενα εις την σύμβασιν (αρχικήν ή συμπληρωματικός) ή εις εγκεκριμένους συγκριτικούς πίνακας. 4. Εις πιστοποιήσεις περιλαμβάνουσας και μερικάς έναντι σταδίων μελέτης πληρωμάς κατά τας κειμένας σχετικός διατάξεις, γίνεται μνεία και της καταθέσεως υπό του αναδόχου των υπό των διατάξεων τούτων προβλεπομένων εγγυητικών επιστολών».

23.- Περαιτέρω, στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ΚΔΔ) (εφαρμοζομένου, κατ' άρθρο 1 αυτού, επί των διοικητικών διαφορών ουσίας, στις οποίες εντάσσονται και οι στο πλαίσιο της εκτελέσεως των δημοσίων μελετών προσφυγές, ως και η ανωτέρω) και ειδικότερα στα άρθρα 79, 196, 197 και 198 ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής:

Άρθρο 79

«Σε περίπτωση προσφυγής 1. Το δικαστήριο ελέγχει την ήροσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη κατά το νόμο και την ουσία, μέσα στα όρια της προσφυγής, τα οποία προσδιορίζονται από τους λόγους και το αίτημά της...».

Άρθρο 196

«Οι αποφάσεις, με τις οποίες απαγγέλλεται η ακύρωση ή η τροποποίηση εκτελεστής ατομικής διοικητικής πράξης ή η ακύρωση παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, ισχύουν έναντι όλων».

Άρθρο 197

«1. Δεδικασμένο δημιουργείται από τις τελεσίδικες και τις ανέκκλητες αποφάσεις, εφόσον οι τελευταίες δεν υπόκεινται σε ανακοπή ερημοδικίας, ως προς το, ουσιαστικό ή δικονομικό, διοικητικής φύσης ζήτημα που με αυτές κρίθηκε, εφόσον τούτο τελεί σε άμεση και αναγκαία συνάρτηση προς το συμπέρασμα που με τις ίδιες έγινε δεκτό...

2. Το δεδικασμένο εκτείνεται στις ενστάσεις οι οποίες, είτε ύστερα από προβολή τους είτε αυτεπαγγέλτως, εξετάστηκαν ή έπρεπε να εξεταστούν από το δικαστήριο, καθώς και σε εκείνες οι οποίες δεν ήταν δυνατόν να εξεταστούν από αυτό αυτεπαγγέλτως, αλλά, αν και μπορούσαν να προβληθούν, δεν προβλήθηκαν. Οι τελευταίες αυτές ενστάσεις δεν καλύπτονται από το δεδικασμένο αν στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα, η ικανοποίηση του οποίου μπορεί να, επιδιωχθεί με την άσκηση ευθέως του οικείου ένδικου βοηθήματος.

3. Το αναφερόμενο στις προηγούμενες παραγράφους δεδικασμένο ισχύει υπέρ και κατά εκείνων που διατέλεσαν διάδικοι...»,

Άρθρο 198 «Υποχρέωση συμμόρφωσης»

«1. Οι διοικητικές αρχές οφείλουν, με θετικές ενέργειες ή με αποχή από κάθε αντίθετη ενέργεια, να συμμορφώνονται προς το περιεχόμενο των αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται για διαφορές που άγονται προς επίλυση με άσκηση προσφυγής.

2. Η παράλειψη διοικητικής αρχής προς συμμόρφωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, έχει ως συνέπεια, για τον παραβάτη, εκτός από την κατ' άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα ποινική του δίωξη, και την προσωπική του ευθύνη προς αποζημίωση.».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις ανωτέρω διατάξεις αυτοτελώς και σε συνδυασμό ερμηνευόμενες σε σχέση και με το διδόμενο πραγματικό, συνάγονται τα ακόλουθα:

24.- Από τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 3 και 6 του ν.3086/2002, συνάγεται ότι το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδοτεί επί αρμοδίως υποβαλλομένων ερωτημάτων για την έννοια και το περιεχόμενο

συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, προκειμένου η Διοίκηση να τις εφαρμόσει στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της. Ως εκ τούτου, ερωτήματα σχετικά με υποθέσεις επί των οποίων τα αρμόδια διοικητικά όργανα έχουν εξαντλήσει την αρμοδιότητά τους, χωρίς να παρέχεται σ' αυτά, κατά νόμο, δυνατότητα επανεξέτασης των υποθέσεων αυτών, και μάλιστα μετά την εισαγωγή τους προς διάγνωση ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων με την άσκηση του οικείου ενδίκου βοηθήματος, τίθενται αλυσιτελώς από τη Διοίκηση ενώπιον του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους προς έκδοση γνωμοδότησης.

25.- Επίσης, από τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 3316/2005, - εφαρμοστέου εν προκειμένω δυνάμει του άρθρου 45 παραγ.1 εδ. α, ε του ίδιου νόμου – προβλέπεται ειδική διοικητική διαδικασία για επίλυση κάθε διαφωνίας που ανακύπτει με την κοινοποίηση βλαπτικής πράξης της Διευθύνουσας του έργου υπηρεσίας ή και της Προϊσταμένης αυτής Αρχής η οποία προσβάλει έννομο συμφέρον του Αναδόχου. Η πράξη αυτή για να είναι, κατά τα ως άνω, προσβλητή πρέπει να είναι εκτελεστή (ΣΤΕ 567/2015 όπου και παραπομπή σε ΣΤΕ 2210/2009, 2758, 1683/2008, 2002/2005, 3210/2004, 1131/2003, 899/1993). Αν αντιθέτως, η πράξη αυτή, ως εκ του περιεχομένου της και των συνθηκών, υπό τις οποίες εκδόθηκε, είναι επιβεβαιωτική προηγούμενης, η κατ' αυτής ένσταση και ακολούθως αίτηση θεραπείας είναι απαράδεκτες καθώς και εντέλει η προσφυγή που ασκείται κατά της τελειούσης την ενδικοφανή διοικητική διαδικασία πράξης (ΣΤΕ 567/2015 όπου και παραπομπή σε ΣΤΕ 2758/2008, 3210/2004). Σε περίπτωση, επομένως, που η Διοίκηση (Διευθύνουσα Υπηρεσία ή Προϊσταμένη Αρχή κατά περίπτωση) εκδώσει διαδοχικώς περισσότερες της μιας, πράξεις με το ίδιο περιεχόμενο, βλαπτικές των συμφερόντων του αναδόχου, κατά της προγενέστερης δε ο ανάδοχος δεν άσκησε εμπρόθεσμα και εν γένει παραδεκτά τα νόμιμα ενδικοφανή μέσα και τελικά προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, απαράδεκτα στρέφεται κατά της μεταγενέστερης βλαπτικής πράξης, δεδομένου ότι η μεταγενέστερη πράξη ως επιβεβαιωτική της προηγούμενης, στερείται εκτελεστού χαρακτήρα (ΣΤΕ 3832/2015, 3127/2015, 567/2015, 745/2001, ΔΕΑ 491/2012, 1916/2010).

26.- Περαιτέρω, σύμφωνα με τις άνω διατάξεις της νομοθεσίας, περί αμοιβών μελετών, η συμβατική αμοιβή της μελέτης υπολογίζεται με βάση τον εγκριθέντα κατά το στάδιο της προμελέτης προϋπολογισμό του έργου και καθορίζεται με την εγκριτική του σταδίου αυτού απόφαση. Με την καθοριζόμενη με την απόφαση αυτή αμοιβή διαμορφώνεται, κατά τις ίδιες διατάξεις, στις οποίες παραπέμπει και η επίμαχη σύμβαση, η νόμιμη αμοιβή των μελετητών, η οποία καταβάλλεται σε αυτούς τμηματικώς και κατά στάδια (προμελέτη, οριστική μελέτη, μελέτη εφαρμογής και τεύχη δημοπράτησης) και υπολογίζεται σε ποσοστό επί των προϋπολογισμών των επί μέρους μελετών, όπως αυτοί διαμορφώνονται από τα εγκριθέντα, τελικώς, τεύχη, δημοπράτησης (πρβλ. ΣτΕ 331/2015, 240/2008). Οι πράξεις δε με τις οποίες εγκρίνονται η συμβατική και τελική αμοιβή είναι διαφορετικές και προσβάλλονται αυτοτελώς, καθόσον η συμβατική αμοιβή του μελετητή υπολογίζεται βάσει του προϋπολογισμού του σταδίου της προμελέτης και στη βάση της ως άνω καθοριζόμενης αμοιβής διαμορφώνεται τελικώς, σύμφωνα με τις διατάξεις περί αμοιβών των μελετητών, η νόμιμη αμοιβή, η οποία είναι διάφορος από την συμβατική και καθορίζεται με την απόφαση έγκρισης της μελέτης και καταβάλλεται κατά τα στάδια της μελέτης και μετά την έγκριση κάθε σταδίου.

27.- Εξάλλου από τις διατάξεις του άρθρου 104 του π.δ/τος 696/1974 προκύπτει ότι κάθε πιστοποίηση (λογαριασμός) είναι αυτοτελής, ως προς τα περιλαμβανόμενα σε αυτήν ποσά, υπό την έννοια ότι, εάν η εγκεκριμένη από την Διευθύνουσα Υπηρεσία πιστοποίηση δεν αμφισβητηθεί προσηκόντως ενώπιον των αρμοδίων διοικητικών αρχών και, εν συνεχεία, ενώπιον του οικείου δικαστηρίου, οριστικοποιείται, οι δε εξ αυτής, κάθε φύσεως απαιτήσεις αποσβέννυνται και δεν δύνανται να προβληθούν με την ευκαιρία των επόμενων πιστοποιήσεων (πρβλ. ΣτΕ 15/2012, 3232/1998, 74/1992, 546/2004),

28.- Στην προκειμένη περίπτωση, από το ιστορικό που παρατίθεται προκύπτει ότι δεν υφίσταται εκκρεμότητα στην Διοίκηση, ως προς την πληρωμή της τελικής αμοιβής των συμπραττόντων γραφείων, η οποία να μην είχε λήξει πολύ πριν την υποβολή της από 14-07-2015 επιστολής τους. Ειδικότερα, με την υπ' αριθμ. Δ8/Γ/41024/7674/ 15.12.2011 απόφαση του Διοικητή της Υ.Π.Α., εγκριτική της μελέτης του έργου, εγκρίθηκε και η συνολική αμοιβή της μελέτης, καθώς και ο πρώτος συγκριτικός πίνακας και

προσδιορίστηκε το υπόλοιπο πληρωμών για την εξόφληση της μελέτης στο ποσό του 1.824.989,29 € πλέον Φ.Π.Α. 23% (419.747,54 €), με κλιμακωτή μείωση υπέρ του Δημοσίου 5, 10 και 15%, ποσό που περιελήφθη στον 10^ο τελικό πιστοποιημένο λογαριασμό, έγινε δε και η πληρωμή αυτού δυνάμει των στο ιστορικό αναφερομένων αποφάσεων έγκρισης δαπάνης της ΥΠΑ. Αμφισβήτηση των ως άνω πράξεων, κατά τον προβλεπόμενο στα ως άνω άρθρα 41 και 45 του ν. 3316/2005 τρόπο, δεν έγινε από τα συμπράττοντα γραφεία, παρά τον υπολογισμό της αμοιβής της μελέτης με κλιμακωτή, κατά τα ως άνω, υπέρ του Δημοσίου μείωση και αντιθέτως με τα κριθέντα με την ήδη εκδοθείσα υπ' αριθμ. 97/2007 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και εν τέλει πληρωμή του προκύψαντος βάσει του εν λόγω υπολογισμού ποσού.

29.- Περαιτέρω, επί του υποβληθέντος ακολούθως αιτήματος των συμπραττόντων γραφείων με την από 14.7.2015 επιστολή τους περί επανυπολογισμού του συνόλου της αμοιβής τους με βάση και κατ'εφαρμογή της υπ' αριθμόν 97/2009 ήδη αμετάκλητης απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, πλέον τόκων, η Διοίκηση, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας επίλυσης της διαφοράς που ακολούθησε και ανεξαρτήτως του παραδεκτού των σχετικών πράξεων και βοηθημάτων, λόγω του επιβεβαιωτικού χαρακτήρα της υπ' αριθμ. ΔΤΥ/Δ8/Γ/21941/5521/12.08.2015 απόφασης του Διοικητή της ΥΠΑ, απέρριψε το τελευταίο ως άνω αίτημα των αναδόχων ρητώς κατά το στάδιο της ενστάσεως, εμμένοντας στον υπολογισμό της αμοιβής που είχε γίνει με την υπ' αριθμ. Δ8/Γ/41024/7674/15.12.2011 απόφαση, ενώ η αίτηση θεραπείας προς τον Υπουργό απορρίφθηκε σιωπηρά με την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας που προβλέπεται από το άρθρο 41 παράγ. 12 του ν. 3316/2005 προς τούτο. Τέλος κατ'εφαρμογή της ως άνω διάταξης τα μελετητικά γραφεία έχουν ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, η οποία δεν έχει ακόμη προσδιοριστεί.

Ενόψει αυτών η μεταγενεστέρως εκδηλωθείσα με την ΔΤΥ/Δ8/Γ/21941/5521/12.08.2015 απόφαση του Διοικητή της ΥΠΑ, κυρίας του έργου, εμμονή στα γενόμενα δεκτά με την πρώτη Δ8/Γ/41024/7674/

15.12.2011 απόφασή του, συνιστά επανάληψη αυτής καθώς και των συναφών πράξεων εγκρίσεων της δαπάνης προς πληρωμή του περιληφθέντος ποσού στον 10^ο τελικό πιστοποιημένο λογαριασμό, πράξεων βλαπτικών για τα συμπράττοντα γραφεία. Οι εν λόγω πράξεις, ως εκ του επιβεβαιωτικού περιεχομένου τους των προηγούμενων και οριστικοποιηθέντων κατά τα ανωτέρω πράξεων, συνιστούν μη εκτελεστές πράξεις και ως εκ τούτου μη προσβλητές με ενδικοφανή μέσα και τελικώς με προσφυγή.

30.- Με βάση τα ως άνω δεδομένα, εφόσον η Διοίκηση έχει εξαντλήσει τις αρμοδιότητές της με την ολοκλήρωση της διοικητικής διαδικασίας επίλυσης της διαφοράς και δεν υφίσταται δυνατότητα, κατά νόμον, επανεξέτασης αυτής σε σχέση με την εν λόγω διαφορά, η οποία και έχει πλέον αχθεί προς δικαστική επίλυση ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου, αλυσιτελώς συνακολουθώς ετέθη το παρόν ερώτημα στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους προς έκδοση γνωμοδότησης.

31.- Εξάλλου, από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προκύπτει ότι, σε περίπτωση έκδοσης δικαστικής απόφασης επί προσφυγής, επιλύουσας διαφορά, η οποία ανέκυψε κατά την ανάθεση, εκπόνηση ή εκτέλεση μελέτης δημοσίου έργου, η Διοίκηση, συμμορφούμενη προς την απόφαση αυτή υποχρεούται να εκτελέσει το διατακτικό της, προβαίνουσα στις αναγκαίες προς τούτο θετικές ενέργειες. Άρνηση, εξάλλου, της Διοικήσεως να προβεί στις σχετικές ενέργειες, συμμορφούμενη προς απόφαση των διοικητικών δικαστηρίων, συνεπάγεται την εφαρμογή της διαδικασίας και τη λήψη μέτρων και κυρώσεων που προβλέπονται ειδικώς από το νόμο με τις προαναφερόμενες διατάξεις, ενώ δεν συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, κατά την έννοια του άρθρου 45 παρ. 4 του π.δ. 18/1989, υποκείμενη σε προσβολή για ακύρωση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. ΣτΕ 3171/2014 Ολομελείας).

32.- Εν προκειμένω η εκτέλεση της υπ' αριθμ. 97/2009 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών εξαντλείται στην μεταρρύθμιση της προσβληθείσας, αυτοτελούς, κατά τα προαναφερθέντα, απόφασης καθορισμού συγκεκριμένης συμβατικής αμοιβής και στην εκκαθάριση αυτής σύμφωνα προς το διατακτικό της. Συνεπώς δεν χωρεί επέκταση του εξ αυτής

δεδικασμένου σε άλλες ομοίως αυτοτελείς πράξεις πιστοποίησης (λογαριασμούς).

Απάντηση

33.- Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Γ') γνωμοδοτεί επί του τιθεμένου ερωτήματος ομοφώνως, ότι με βάση το διδόμενο ιστορικό, το ερώτημα υποβάλλεται στο ΝΣΚ αλυσιτελώς, λόγω της ολοκλήρωσης της διοικητικής διαδικασίας επίλυσης της σχετικής διαφοράς, μη παρεχόμενης, κατ' ακολουθίαν, στη Διοίκηση δυνατότητας ενέργειάς της σε σχέση με την εν λόγω διαφορά, η οποία και έχει μάλιστα αχθεί προς δικαστική επίλυση ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου.

Περαιτέρω και σε σχέση με την υπ' αριθμ. ΔΤΥ/Δ8/Γ/21941/5521/12.08.2015 απόφαση του Διοικητή της ΥΠΑ, ότι δεν τίθεται θέμα επέκτασης του δεδικασμένου της υπ' αριθμ. 97/2009 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών λόγω της εξάντλησης αυτού με τη μεταρρύθμιση, αυτοτελώς, της προβληθείσας υπ' αριθμ. Δ8/Γ/41024/7674/ 15.12.2011 απόφασης του Διοικητή της ΥΠΑ περί καθορισμού συγκεκριμένης συμβατικής τιμής και στην εκκαθάριση αυτής σύμφωνα με το διατακτικό της.

Θεωρήθηκε

Αθήνα // Απριλίου 2017

Η Πρόεδρος

Βασίλική Δούσκα

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Μαρία Δεληγιάννη

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.